

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, și de avocata Rodica Catarama, în numele inculpatului

*Bivol Andrei XXXXX, născut la
XX XXX XXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul
XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare, 05.07.2017 – 30.10.2017,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>16.11.2017 – 15.02.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>06.04.2018 – 23.05.2018.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 30 octombrie 2017, Bivol Andrei a fost condamnat în baza art. 171 alin. (1) Cod penal la 4 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Acțiune civilă nu a fost înaintată.

2. Instanța de fond a constatat că la 11 iunie 2017, orele 12.00-13.00, inculpatul Bivol A., fiind în stare de ebrietate alcoolică, cu scopul săvârșirii violului lui XXXXX, aflându-se la domiciliul său din s. XXXXX, r-nul XXXXX, prin constrângere fizică, aplicând violența fizică asupra lui XXXXX, a dus-o în una din odăile casei, unde forțat a dezbrăcat-o și a întreținut cu ea un raport sexual contrar voinței ultimei.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că partea vătămată a venit la el acasă, unde împreună cu aceasta și soția sa, au servit alcool. La un moment, partea vătămată a început să-l cuprindă și i-a spus că vrea să trăiască cu

el. Soția i-a făcut observație, iar el, fiind în stare de ebrietate alcoolică avansată, a mers să se culce. Partea vătămată și soția sa se îmbrânceau și se numeau cu cuvinte necenzurate. A doua zi, au venit XXXXX împreună cu fiica sa și ultima i-a cerut bani pentru a nu-l denunța la poliție că a violat-o pe mama sa.

Totodată, vina inculpatului este dovedită integral prin probele administrate.

Astfel, partea vătămată XXXXX a relatat că, aflându-se la domiciliul inculpatului, au consumat alcool împreună cu acesta și soția lui. Inculpatul a început să-i facă avansuri, însă ea l-a refuzat. Atunci acesta a apucat-o cu o mână de păr și a dus-o în casă într-o odaie, a doborât-o la podea și, aplicând violența fizică, lovind-o cu mâinile și picioarele, a dezbrăcat-o și, contrar voinței ei, a întreținut un raport sexual cu ea. Ulterior, la cererea inculpatului, soția acestuia i-a dat lenjerie intimă și o pereche de pantaloni, deoarece hainele ei i-au fost rupte de inculpat. Ea s-a îmbrăcat și a plecat acasă. Hainele ei au rămas în casa inculpatului, ulterior fiind arse. Fiindu-i rușine, nu s-a adresat îndată la poliție, ulterior povestind cele întâmplate fiicei sale și lui Luca V.

Martorul Cegolea L. a comunicat că a mers la mama sa, XXXXX. Aceasta nu se simțea bine, a început să plângă și i-a povestit că la 11.06.2017, au consumat alcool la Bivol A. La un moment, acesta a apucat-o de păr, a târât-o în casă, i-a rupt hainele și a violat-o. După viol, soția inculpatului i-a dat o pereche de pantaloni, maiou și lenjerie, iar hainele ei care au fost rupte au rămas la ei. La 12.06.2017, ambele au mers acasă la inculpat, acesta a negat că ar fi violat-o pe mama sa. Soția inculpatului a spus că a dat foc hainelor, deoarece erau rupte. Nu s-au adresat la poliție atunci, deoarece nu credea că vor fi luate măsuri în privința lui Bivol A., poliția fiind anunțată ulterior de Luca V.

Martorul Luca V. a indicat 11.06.2017, orele 16.00-17.00, a mers la XXXXX. Intrând în casa, a văzut că partea vătămată plângea. Aceasta i-a povestit că a consumat alcool împreună cu inculpatul, apoi acesta i-a rupt hainele și a violat-o. I-a spus că hainele ei au rămas la inculpat acasă. Ulterior, la 14.06.2017, el a anunțat poliția despre cele întâmplate, deoarece partea vătămată nu credea că vor fi întreprinse măsuri față de inculpat.

Vinovăția inculpatului este demonstrată și prin:

procesul-verbal de sesizare a săvârșirii infracțiunii din 14.06.2017;

procesul-verbal de cercetare la fața locului, cu fototabel din 14.06.2017, efectuat la domiciliul lui Bivol A.;

procesul-verbal de confruntare din 21.06.2017, între partea vătămată XXXXX și bănuitul Bivol A., în cadrul căruia partea vătămată și-a menținut poziția că a fost violată de Bivol A., iar acesta a negat comiterea violului;

raportul de expertiză judiciară nr. 2443/S din 21.06.2017, potrivit cărui pe corpul lui XXXXX s-a constatat echimoze la nivelul membrului inferior drept, excoriații la față și cotul stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur sau la lovirea de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce se califică ca vătămare neînsemnată.

Organul de urmărire a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual prin constrângere fizică a persoanei,

profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit de o persoană care anterior a săvârșit un viol.

Însă, în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele componenței de infracțiune prevăzută de art. 171 alin. (1) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra.

Or, violul se consideră săvârșit repetat, dacă făptuitorul a comis anterior alt viol, cu condiția că acesta nu a fost condamnat pentru fapta respectivă și nu a expirat termenul de prescripție (*Hotărârea Plenului CSJ, despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală nr. 17 din 07.11.2005, pct. 7*).

Prin urmare, inculpatul a săvârșit raportul sexual asupra unei victime, iar faptul că acesta anterior a fost condamnat pentru comiterea violului, antecedentul fiind stins, nu poate constitui o circumstanță agravantă incriminată prin rechizitoriu, prevăzută la alin. (2) lit. a) Cod penal, ca violul săvârșit de o persoană care anterior a săvârșit un viol prevăzut la alin. (1).

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, că acesta a comis o infracțiune mai puțin gravă și se caracterizează negativ, că lipsesc circumstanțe atenuante, ca circumstanță agravantă fiind reținută săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate alcoolică, concluzionând că pentru restabilirea echității sociale și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea inculpatului, nu este rațional ca acesta să execute real o pedeapsă cu închisoare, reeducarea și corectarea acestuia fiind posibilă fără izolare de societate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În același timp, cererea acuzării privind încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei judiciare în mărime de 740 lei, este neîntemeiată or, potrivit art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se compensează de către stat, din sumele alocate în astfel de scopuri, în vederea asigurării bunei desfășurări a procesului penal, iar efectuarea expertizei solicitate de organul de urmărire penală este o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

3. Procurorul în Procuratura raionului Ialoveni, Rodica Leapin, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal la 6 ani închisoare cu executare, să fie încasate de la acesta în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 740 lei.

Apelanta a invocat că instanța de fond, recalificând fapta potrivit art. 171 alin. (1) Cod penal, nu a dat apreciere corectă acțiunilor inculpatului și nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, stabilindu-i o pedeapsa ilegală și vădit prea blândă, prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Astfel, la individualizarea pedepsei au fost ignorate prevederile art. 61, 75 Cod penal și ale pct. 3 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, potrivit căruia în conformitate cu principiul individualizării pedepsei - art. 7 Cod penal, în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei inserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța

de judecată aplică pedeapsa, luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, stabilindu-i inculpatului o perioadă de probațiune, prevăzută de art. 90 Cod penal, care este o pedeapsă vădit prea blândă, precum și neefectivă or, acesta nu este la prima abatere de la lege, săvârșind și anterior un act de viol.

Or, pedeapsa aplicată inculpatului nu va duce la atingerea scopului legii penale și pedepsei penale, corectarea și reeducarea acestuia, restabilirea echității sociale, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, care datorită blândeții pedepsei aplicate, nu influențează efectiv la prevenirea infracțiunilor de această categorie și condiționează stabilirea unei pedepse privative de libertate.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată a omis că inculpatul atât în faza urmăririi penale, cât și în instanța de fond nu a contribuit la descoperirea infracțiunii, nu a recunoscut faptele incriminate, având un comportament negativ față de partea vătămată.

Prin urmare, nu au fost stabilite careva circumstanțe excepționale și nu au fost întrunite condițiile care ar determina aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului.

3.1. A declarat apel și avocata Iulia Popov, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelanta a indicat că nu au fost administrate suficiente probe pertinente și concludente ce ar dovedi vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de viol, acesta fiind învinuit doar în temeiul declarațiilor părții vătămate.

Totodată, organul de urmărire penală a ridicat un covor din casa inculpatului, pe care se presupune că ar fi avut loc violul, dar din motive necunoscute nu a fost numită nici o expertiză în scopul confirmării sau infirmării faptei imputate.

Mai mult, nu au fost ridicate sau examinate lenjeria intimă și hainele cu care era îmbrăcată victima, ca motiv invocat fiind faptul că ultima a indicat că ar fi fost incendiate de către soția inculpatului, acest fapt nefiind verificat de organul de urmărire penală.

Organul de urmărire penală nu a audiat nici vecinii inculpatului pentru a stabili dacă aceștia au văzut vreun conflict sau au auzit careva gălăgie între Bivol A. și partea vătămată sau dacă au observat ca, pe timp de caniculă, vecinii să fi făcut focul în sobă.

Or, din declarațiile părții vătămate XXXXX și ale martorilor acușării rezultă că ultima, fiind în stare de ebrietate alcoolică, nu-și amintește ce s-ar fi întâmplat, dar pentru a nu apărea în ochii fiicei și a ginerelui într-o ipostază indecentă, a inventat situația, indicând că ar fi fost violată de inculpat și nu s-a adresat imediat la poliție deoarece era ocupată.

Mai mult, nevinovăția inculpatului se atestă și prin raportul de expertiză medico-legală nr. 2443/s din 21.06.2017, conform căruia echimozele depistate la XXXXX au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur

sau la lovire de acesta, iar organul de urmărire penală nu a confirmat-o sau infirmat-o prin acțiunile de urmărire penală ce se impuneau.

Potrivit pct. 3 al raportului de expertiză, în frotiurile și tampoanele prelevate de la XXXXX, spermatozoizi nu au fost depistați, acest fapt nefiind indicat de organul de urmărire penală în ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu.

Deci, organul de urmărire penală a efectuat urmărirea penală superficial, unilateral, statuând pe poziția de învinuire, fără a stabili toate circumstanțele cazului, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile doar a unei părți vătămate și actele procedurale formale lipsite de conținut probatoriu.

Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului este ilegală, deoarece acesta nu a săvârșit fapta indicată și nu a recunoscut vina.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, apelul avocatei Iulia Popov a fost respins ca nefondat.

Apelul procurorului a fost admis, casată sentința parțial și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Bivol Andrei, condamnat în baza art. 171 alin. (1) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsa de 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, cu includerea perioadei aflării în arest preventiv de la 14.06.2017 până la 30.10.2017.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că starea de fapt și de drept constatată de instanța de fond se află în deplină concordanță cu materialele cauzei, nefiind stabilite temeiuri de casare a sentinței. Or, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinându-le din punct de vedere al utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv și a încadrat just acțiunile inculpatului în baza art. 171 alin. (1) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra.

Astfel, inculpatul a pledat pentru admiterea apelului declarat de avocatul său și respingerea apelului acuzării. Acesta a susținut declarațiile date în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond și a indicat că partea vătămată i-a cerut 1000 lei pentru a nu-l denunța la poliție. Nu cunoaște de ce soția sa i-a dat haine părții vătămate. Acestea și-au aplicat lovituri reciproc, iar hainele părții vătămate au fost arse de soția sa.

Cu toate că inculpatul nu și-a recunoscut vina, vinovăția acestuia se confirmă și prin probele administrate, acestea fiind pertinente, concludente, utile și veridice, coroborează între ele, fiind cercetate în ședința instanței de fond și verificate în instanța de apel în conformitate cu prevederile art. 101 și art. 414 Cod de procedură penală al RM, și anume:

declarațiile părții vătămate XXXXX, ale martorilor Cegolea L. și Luca V.;

în instanța de apel, partea vătămată XXXXX a susținut declarațiile date în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond și a solicitat ca în privința inculpatului să fie aplicată a pedeapsă privativă de libertate. Or, inculpatul nu și-a cerut scuze de la

ea și a amenințat-o cu omorul în cazul în care va depune declarații împotriva lui. Astfel, au consumat alcool împreună cu inculpatul și soția acestuia, iar cu ultima nu a avut nici un conflict. Inculpatul a lovit-o și zgâriat-o pe față. Înainte de a o viola, i-a rupt hainele, iar soția acestuia i-a dat altele;

procesul-verbal de sesizare a săvârșirii infracțiunii din 14.06.2017;

procesul-verbal de cercetare la fața locului, cu fototabel din 14.06.2017, efectuat la domiciliul lui Bivol A., în cadrul căruia a fost ridicat un covor;

procesul-verbal de confruntare din 21.06.2017, între partea vătămată XXXXX și bănuțitul Bivol A., în cadrul căruia partea vătămată și-a menținut poziția că a fost violată de Bivol A., iar acesta a negat comiterea violului;

raportul de expertiză judiciară nr. 2443/S din 21.06.2017, potrivit căruia pe corpul lui XXXXX s-au constatat echimoze la nivelul membrului inferior drept, excoriații la față și cotul stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur sau la lovirea de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce se califică ca vătămare neînsemnată. La examinarea medico-legală ginecologică s-au depistat rupturi himenale vechi, vechimea cărora nu este posibil de stabilit. În froțiurile și tamponul prelevat de la XXXXX, spermatozoizi nu au fost depistați.

Or, declarațiile părții vătămate nu prezintă dubii și sunt apreciate ca veridice, acestea fiind în coroborare cu declarațiile martorului Cegolea L., care a relatat că mama sa a început să plângă și i-a povestit că la 11.06.2017, a fost acasă la inculpat, unde au consumat alcool și la un moment, acesta a apucat-o de păr, a târât-o în casă, i-a rupt hainele și a violat-o.

Prin urmare, a fost demonstrată săvârșirea actului sexual contrar voinței, între partea vătămată și inculpat. Mai mult, ultimul a confirmat că soția sa i-a dat părții vătămate haine, ca urmare a faptului distrugerii hainelor ce aparțineau părții vătămate de către soția inculpatului, ceea ce denotă evident că cele relatate de XXXXX corespund adevărului și realității.

Potrivit declarațiilor martorului Luca V., a mers la XXXXX. Intrând în casa, a văzut că partea vătămată stătea pe un pat și a început a plânge. Aceasta i-a povestit că a consumat alcool împreună cu inculpatul, apoi acesta i-a rupt hainele și a violat-o. I-a spus că hainele ei au rămas la inculpat acasă.

Afirmațiile inculpatului că nu cunoaște de ce soția sa i-a dat haine părții vătămate, sunt irelevante or, acesta a încercat să inducă instanța în eroare, în cadrul cercetării judecătorești nefiind confirmat nici faptul că partea vătămată și soția sa s-au bătut.

Astfel, a fost stabilit că inculpatul a comis cu intenție actul de viol, în vederea satisfacerii poftelor sexuale, precum și răzbunării or, partea vătămată a relatat că inculpatul i-a spus că vrea să se despartă de soția sa și să trăiască cu ea, însă ea l-a refuzat, atunci acesta a apucat-o cu o mână de păr și a tras-o în casă într-o odaie, unde a doborât-o la podea, aplicând violență fizică cu mâinile și picioarele, a dezbrăcat-o și, contrar voinței ei, a întreținut cu aceasta un raport sexual.

Prin urmare, argumentele apărării că învinuirea adusă inculpatului nu este demonstrată, sunt neîntemeiate, prin probele administrate fiind combătute aceste

versiuni cu tentă de inducere a instanței de apel în eroare, în vederea eludării pedepsei penale a inculpatului.

Deci, alegațiile apărării că declarațiile părții vătămate nu corespund adevărului, având în vedere că aceasta s-a adresat la organele de poliție peste 3 zile de la data comiterii violului, sunt nefondate, iar acest fapt nu-l exonerează pe inculpat de răspundere pentru fapta infracțională comisă, partea vătămată indicând în cadrul urmăririi penale că i-a fost rușine să se adreseze la poliție.

Martorul Luca V. a indicat că el a anunțat poliția despre cele întâmplate, deoarece partea vătămată este din alt raion și nu credea că vor fi întreprinse măsuri în privința inculpatului.

Declarațiile martorului Cegolea L. la fel, sunt pertinente, fiind în coroborare cu celelalte probe administrate.

În același timp, în instanța de fond, martorul Bivol A. a refuzat să facă declarații, însă aceasta a dat declarații în cadrul urmăririi penale, deși i-a fost adus la cunoștință contra semnătură că are dreptul să refuze să dea declarații împotriva soțului său.

Și afirmațiile apărării că nu au fost ridicate sau examinate lenjeria intimă și hainele cu care era îmbrăcată partea vătămată sunt irelevante or, prin declarațiile inculpatului, a fost confirmat faptul că soția acestuia a distrus hainele victimei.

Astfel, organul de urmărire penală justificat nu a efectuat cercetarea la fața locului or, prin presupusa cercetare nu avea să fie probată arderea efectuată anume a hainelor părții vătămate. Nici prin audierea vecinilor familiei inculpatului nu putea să fie probată distrugerea hainelor părții vătămate, acțiunile organului de urmărire penală urmând să fie îndreptate anume pentru acumularea probelor ce țin nemijlocit de cauza penală.

Totodată, inculpatul a fost condamnat anterior prin sentința Judecătoriai Ialoveni din 14.05.2004 în baza art.171 alin. (1), 90 Cod penal la 5 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 3 ani, însă aceasta circumstanța nu poate fi reținută ca agravantă prevăzută la art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiind stabilit că pedeapsa stabilită acestuia a fost executată, iar antecedentul penal este stins.

Prin urmare, încadrarea acțiunilor inculpatului în baza art.171 alin. (1) Cod penal este corectă și legală or, acesta nu a comis viol repetat pentru a-i fi incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. a) Cod penal.

Deși, instanța de fond legal i-a aplicat inculpatului o pedeapsă sub formă de închisoare, nejustificat a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal, nefiind acordată deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, nefiind luată în calcul gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia, personalitatea celui vinovat, circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și scopul pedepsei aplicate asupra reeducării și corectării vinovatului.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, anterior a fost atras la răspundere penală de două ori și de multiple ori la răspundere contravențională, nu a recunoscut vina, că lipsesc

circumstanțe atenuante, în calitate de circumstanță agravantă fiind reținută săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară, că această infracțiune se pedepsește cu închisoare de la 3 la 5 ani, concluzionând că scopul educativ și preventiv al pedepsei poate fi atins doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare în limitele stabilite de instanța de fond.

Or, aplicarea unei pedepse nonprivative de libertate este inadmisibilă de drept și ar constitui o încălcare a principiului proporționalității pedepsei penale, având în vedere caracterul acțiunii infracționale și urmările acesteia, iar sancțiunea penală privativă aplicată nu este de natura de a crea o impresie de evitare ușoară a pedepsei pentru inculpat, ci are tendința de a-l trece pe calea corijării și reeducării.

Deci, reeducarea și corectarea inculpatului este posibilă doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare, pe un termen de 4 ani, iar aplicarea în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal nu este rațională și proporțională acțiunilor comise de acesta.

Totodată, cererea acuzării privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 740 de lei, pentru efectuarea expertizei medico-legale, este neîntemeiată.

Conform art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, procurorul poate înainta și susține acțiunea civilă intentată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea actelor care au cauzat prejudiciul, de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești. Cererea de chemare în judecată poate fi depusă indiferent de acordul autorității publice.

Însă, contrar prevederilor legale, procurorul nu a formulat și înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, formulând cerințele corespunzătoare, limitându-se la înaintarea unei cerințe verbale și nemotivate privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 740 de lei, pentru efectuarea expertizei medico-legale în privința părții vătămate.

Potrivit art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, iar art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, în vigoare la data comiterii faptei infracționale, prevede că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

În conformitate cu art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Astfel, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale în privința părții vătămate, urmare a violului comis de inculpat, nu pot fi dispuse spre încasare din contul acestuia or, norma de drept prevede clar și explicit că acestea se compensează din contul mijloacelor bugetului de stat, cererea privind încasarea cheltuielilor vizate din contul inculpatului fiind inadmisibilă.

Mai mult, obligația de a suporta cheltuielile judiciare nu poate reveni în principal inculpatului, având în vedere că nemijlocit statul prin intermediul organelor de resort, organului de urmărire penală și a procurorului, exercită și apără cetățenii săi de faptele infracționale și preîntâmpină comiterea infracțiunilor, precum și

întreprinde acțiuni în vederea investigării infracțiunilor deja comise, ca în cele din urmă să survină, după caz, pedeapsa penală sau achitarea persoanei.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată în partea cheltuielilor de judecată.

Recurentul a invocat că la examinarea cauzei, instanța de apel a omis că statul a suportat cheltuieli în sumă de 740 lei la efectuarea expertizei, această sumă urmând a fi încasată din contul inculpatului în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227-229 Cod de procedură penală, iar instanța de apel, contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), 397 alin. (5) Cod de procedură penală, nu a dispus acest fapt.

Totodată, prin modificările survenite în Codul de procedură penală în vigoare de la 09.02.2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, astfel că norma legală care instituia obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale a fost exclusă.

Or, faptul că statul nu mai are obligația imperativă de a suporta plățile pentru efectuarea expertizelor, în coraport cu dispoziția art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, constituie temeiul ce impune suportarea cheltuielilor de judecată pretinse de la inculpat, acestea fiind consumate doar din cauza comiterii infracțiunii.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocata Rodica Catarama, în care solicită casarea deciziei adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat.

Recurenta a indicat că instanța de apel incorect a apreciat probele și nu le-a supus analizei minuțioase, statuând pe poziția pro învinuire, nedorind să supună criticii declarațiile părții vătămate și ale rudelor ei apropiate: fiicei Cegolea L. și nașului ultimei, Luca V., care a și informat poliția abia la 14.06.2017.

Partea vătămată a motivat neadresarea cu plângere în aceeași zi la poliție prin faptul că a fost la cules cartofii. Apare întrebarea, da echimozele indicate în raportul de expertiză din 21.06.2017 nu au apărut după ce ultima a fost la lucrări în câmp?

Nu au fost pentru instanțele de fond și de apel credibile declarațiile inculpatului că la 12.06.2017, partea vătămată și fiica acesteia au venit la el acasă și au cerut 1000 lei pentru a nu-l denunța la poliție că a violat-o pe XXXXX, iar după implicarea lui Luca V., a apărut și adresarea la poliție despre săvârșirea violului în privința părții vătămate, ultimul anunțând poliția doar din cuvintele părții vătămate, că inculpatul și-a bătut joc de ea.

La examinarea medico-legală ginecologică, în froiturile și tamponul prelevat de la parte vătămată, spermatozoizi nu au fost depistați.

Apare întrebarea – în baza căror probe concludente și pertinente inculpatul este condamnat pe art. 171 alin. (1) Cod penal și urmează să-și ispășească pedeapsa în decurs de 4 ani în penitenciar de tip semiînchis?

Astfel de probe nu sunt, iar concluzia instanței de apel privind vinovăția inculpatului este una greșită.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect, se reține că recursul procurorului este fondat în drept și pe temeiurile din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, iar recursul avocatei Rodica Catarama este bazat pe temeiul că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, în recursurile respective, în pofida prevederilor enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârii contestate, asupra căror motive concrete invocate în apelul acuzării nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, și care ar fi esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. 5., 5.1. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că aceste recursuri nu întrunesc condițiile de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale procurorului și avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurenți.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept

comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al avocatei Rodica Catarama, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept clar definite (*pct. 5.1. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a deciziei contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2. și 4.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului, și încadrarea juridică corectă a acțiunilor lui infracționale, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile părții vătămate, ale martorilor Cegolea L. și Luca V., procesul-verbal de sesizare a săvârșirii infracțiunii din 14.06.2017, procesul-verbal de cercetare la fața locului, cu fototabel, din 14.06.2017, efectuat la domiciliul inculpatului, procesul-verbal de confruntare din 21.06.2017, între partea vătămată XXXXX și bănuitul Bivol A., raportul de expertiză judiciară nr. 2443/S din 21.06.2017, potrivit cărui pe corpul lui XXXXX s-au constatat echimoze la nivelul membrului inferior drept, excoriații la față și cotul stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur sau la lovirea de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce se califică ca vătămare neînsemnată, toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel indicând clar și fără echivoc motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării, pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, probele administrate pe caz demonstrând cu concludență prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 171 alin. (1) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra (*pct. 3.1., 4., 5.1. din decizie*).

Totodată, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 4. din decizie*).

În același timp și cu privire la argumentele din recursul ordinar al procurorului (*pct. 5. din decizie*), se reține că circumstanțele relevate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 4.* din prezenta decizie, atestă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) *pct. 14*), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) *pct. 2)* Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării în aspectul vizat.

Mai mult, cu toate în apelul declarat procurorul a solicitat încasarea cheltuielilor judiciare, în conținutul apelului nu este indicat nici un motiv ce ține de aspectul vizat, deci acest apel a fost corect respins ca nefondat în sensul dat (*pct. 3., 4. din decizie*).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, recursurile vizate sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei (*pct. 5. - 5.1. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 *pct. 11¹*), 27, 414 alin. (1) și (2), 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, inculpatul. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza

oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propun părțile este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursurile nominalizate au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2.- 5.1. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza hotărârii de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent, că instanțele de fond și de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursurile ordinare de pe rol sunt vădit neîntemeiate, acestea urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, și de avocata Rodica Catarama, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, în privința inculpatului Bivol Andrei XXXXX, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 iunie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco